

V.

Auliscus pulcher, en ny Goplepolyp med frie Meduser.

(Hertil Tab. IV.)

Den 24de Marts ifjor fandt jeg i en Pyt i Stranden ved Reykjavík en meget smuk Hydroidpolyp, som i høj Grad lignede en *Tubularia indivisa*, skønt meget spædere af Vækst. Jeg tog den med hjem i et Glas med Saltvand og lagde snart Mærke til nogle smaa Meduser, som svømmede livlig om i Vandet; efter kort Tids Forløb vare de blevne endnu talrigere. Ved nærmere Eftersyn opdagede jeg, at de stammede fra selve Polypen, som imellem sine Tentakelkranse bar mange smaa Klaser af disse Meduser paa forskellige Udviklingstrin. Enkelte af Meduserne viste selvstændige Bevægelser (Goplernes velbekendte Svømmebevægelser). Dette stemmede jo ikke med *Tubularia's* Maade at udvikle sine Kønsindivider paa, da de hos denne Slægt som bekendt aldrig frigøres, skønt de delvis antage Meduseformen.

Da jeg paa Grund af mine faa Literaturmidler ikke med Sikkerhed kunde vide, om jeg her havde med en ny, eller en før beskreven Form at gøre, sendte jeg baade Polypen og Goplerne til Hr. Museumsinspektør G. M. R. Levinsen, som velvilligst undersøgte disse og konstaterede baade min Opdagelse, og at der her forelaa en hidtil ubekendt Form. For dette bringer jeg ham herved en hjertelig Tak.

Beskrivelse: a. Polypen. Roddelen krybende, grenet, tynd; Polyprørene ugrenede, glatte (uden Ringe eller Indsnøringer), hist og her med Mærker efter successiv Tilvækst af Rørets øverste Del, smalle forneden, men jævnt tiltagende i Vidde opefter; øverst fortsættes de i en tragtformet, tynd, bøjelig og vandklar Udvidelse (Krave), som omslutter den nederste Del af Polypens „Hoved“. Dette er rødviolet af Farve, har kegledannet Proboscis og er understyret med to Tentakelkranse. Den nederste har 24—30 Tentakler, som ere længere end „Hovedet“; den øverste har 30 meget korte Tentakler. Igennem Polyplegemet (Coenosarken) gaar et Antal

smalle Kanaler, ordnede i en Kreds nær ved dets Periferi (ligesom hos *Tubularia*). De udviklede Meduser sidde i smaa Klaser lige inden for nederste Tentakelkrans. Polypens Højde 4—5 cm.

b. Medusen. Naar denne løsnes, har den en 1,5—2^{mm} høj, omtrent ægformet Klokke med 4 Straalekar og en Knebel, som i udstrakt Tilstand ikke naar til Velum. Knebelen er næsten cylindrisk, lidt tykkere for oven, og indvendig rødfarvet, især øverst. Mundaabningen er udstyret med 4 svage Lapper. Ved Grunden af ét af Straalekarrene sidde to Tentakler omtrent af Klokkens Længde, og indenfor dem to tilspidsede Legemer, Anlæg til to andre Tentakler. Inden for dem igen to ovale Legemer (Knopdannelse?) med rød Kærne (se Fig. 6). Ved Grunden af hvert Straalekar er der en rød Ojeplet, af hvilke en (den største) er smættet sammen med Tentaklernes røde Grund. Fra Klokkens Pol gaa 5 smalle Ribber af Nælde kapsler ned til dens Rand. Af dem ligge de 3 ud for 3 af Straalekarrene, medens 2 ligge hver paa sin Side af Tentakelstraalekarret. Dette Forhold og Tentaklernes Anbringelse paa ét Sted gøre Medusens Bygning symmetrisk.

Af en halv Snes Meduser, som jeg holdt hjemme i et Glas. levede de fleste en otte Dages Tid. Kun to levede i 10 Dage. Den Forandring, de undergik i denne Tid, var kun en ringe Vækst af Klokken og en betydelig Udvikling af de to Tentakelanlæg.

Det er endnu ikke lykkedes mig at finde ældre Meduser, trods flere Eftersøgninger med Planktonnet; men rimeligvis maa de findes i Havet uden for Reykjavík.

Polypen kunde jeg ikke holde levende mere end ét Døgn. Jeg har heller ikke kunnet finde den uden paa det omtalte Sted.

Som allerede fremhævet ligner denne Hydroid *Tubularia* meget, hvad Ernæringsindividerne angaar. Men med Hensyn til Kønsindividerne afviger den saa meget fra Slægten *Tubularia*, at den næppe kan opstilles som en Art af denne, da jo Manglen af frie Meduser er en af *Tubularia*'s Slægtskarakterer. Inden for Familien *Tubularidæ* findes der en *Tubularia* nærstaaende Slægt, *Ectopleura* nemlig, med kun én Art: *E. Dumortierii* v. Ben. Denne frem-

bringer frie Meduser, men de ere meget forskellige fra mine Meduser, have bl. a. 4 Tentakler, hver anbragt under sit Straalekar, og 8 „Nælderibber“. Meduserne hos den her beskrevne Form kunne nærmest henføres under *Amphicodon*. Jeg synes derfor, at der er god Grund til at opstille den som en selvstændig Slægt indenfor Tubularidernes Familie, og staaende nær ved *Ectopleura*.

Jeg giver den Navnet

Auliscus pulcher nov. gen., nov. spec.

Descript.: Hydrorhiza reptans, ramosa, tenuis. Hydrocauli simplices, læves, infra tenues, sursum paulatim se dilatantes, supra in collare infundibuliforme, flexile, pellucidum desinentes. Tentacula coronæ superioris 30, brevia; inferioris 24—30, „capite“ longiora. Color „capitis“ rubro-violaceus. Proboscis conica. Altitudo 4—5 cm. Medusæ ad tempus liberationis umbrellam 1,5—2 mm altam, subovatam habent. Forma symmetrica. Vasa radialia 4; manubrium cylindricum, intus rubrum, ad velum non extensa, oré quadrilobato. Ad basin unius modo vasorum duo tentacula marginalia inserta sunt, longitudine umbrellam æquantia vel superantia. Præterea corpora duo acuminata (initium tentaculorum novorum) et duo ovata (proles?) basi tentaculorum affixa sunt. Ocelli 4 rubri ad basin vasorum radialium. Costæ 5 capsularum urticantium ab apice umbrellæ ad marginem decurrunt.

Hab. Reykjavík (in litore saxatili).

Tavleforklaring.

Tab. III.

Centrophorus squamosus (Gmel.) ♀.

- Fig. a. Gengivelse af den udstoppede Fisk. Ca. $\frac{1}{3}$.
 — b. Kæberne, lige forfra. $\frac{1}{2}$.
 — c. En Tand fra Overkæbens Midte. $\frac{2}{1}$.
 — d. En Tand fra Overkæbens venstre Halvdel, i Nærheden af Mundvigen. $\frac{2}{1}$.
 — e. En Tand omtrent fra Midten af Underkæbens højre Halvdel. $\frac{2}{1}$.
 — f. Den op til Midtlinien siddende Tand i Underkæbens højre Halvdel. $\frac{2}{1}$.
 — g. Et Stykke Hud fra Kroppens venstre Side; ved Hudens Udspilning ere Skællene rykkede ud af den taglagte Stilling. $\frac{1}{1}$.
 — h. Et Skæl fra Kroppens venstre Side, ovenfra. $\frac{4}{1}$.
 — i. Et Skæl fra Hovedets Overside, ovenfra. $\frac{4}{1}$.
 — k, l, m, n og o. Skæl fra Snudepartiet, alle ovenfra. $\frac{4}{1}$.
 — p. Et Skæl fra Kroppens venstre Side, fra Siden. $\frac{4}{1}$.
 — r. Et Skæl fra Kroppens venstre Side, i Længdesnit. $\frac{4}{1}$.

Tab. IV.

Auliscus pulcher n. g., n. sp.

- Fig. 1. Polyphen i nat. Størrelse.
 — 2. Dens øverste Del med Kraven, Kr.
 — 3. Medusen (forstørret).
 — 4. Den samme, set ovenfra.
 — 5. Klokkens øverste Del og Knebelen.
 — 6. Et Stykke af Klokkens Rand, med en Del af de primære Tentakler, J_1 , Tentakelanlæggene, J_2 , Knopper (?), O; Stk. = Straalkar; Nr. = Nælderibber.
 — 7. En Klasse Meduser paa forskellige Udviklingstrin.
-

